

Mišljenje roditelja o povratku predmeta domaćinstva u osnovne škole

---

Požgaj, Ivana

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:836165>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-06**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

**IVANA POŽGAJ
DIPLOMSKI RAD**

**MIŠLJENJE RODITELJA O
POVRATKU PREDMETA
DOMAĆINSTVA U OSNOVNE ŠKOLE**

Čakovec, lipanj 2020.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
Čakovec**

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Ivana Požgaj

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: Mišljenje roditelja o povratku
predmeta domaćinstva u osnovne škole**

MENTOR: doc. dr. sc. Goran Lapat

Čakovec, lipanj 2020.

Zahvala

Zahvaljujem doc. dr. sc. Goranu Lapatu na prihvaćanju mentorstva te na stručnom vođenju tijekom pisanja diplomskog rada, pruženoj pomoći i savjetima. Također, zahvaljujem profesorici Marti Bureli na motivaciji te pokaznim primjerima iz prakse domaćinstva u srednjoj školi.

Posebnu zahvalnost iskazujem svojoj obitelji i bliskim prijateljima na pruženoj podršci tijekom studiranja i vjeri u moj uspjeh.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	
SUMMARY	
1. UVOD	1
2. POVIJEST PREDMETA DOMAĆINSTVA U ŠKOLAMA	2
2.1. Higijena ili nauka o zdravlju za školu i dom.....	2
2.2. Čitanke za domaćinstvo.....	3
2.3. Odijevanje.....	4
2.4. Stanovanje	4
2.5. Prehrana.....	5
3. PLANIRANJE NASTAVE.....	6
3.1. Dokumenti potrebni za planiranje nastave	6
4. IZVANUČIONIČKA NASTAVA.....	7
4.1. Zadaće izvanučioničke nastave	8
4.2. Aktivno učenje učenika – priprema za izvanučioničku nastavu	10
5. PROJEKTNNA NASTAVA U ŠKOLI	12
5.1. Projekt i projektna nastava	12
5.2. Što se postiže projektnom nastavom?.....	13
5.3. Što učenicima znači projektna nastava?	14
5.4. Primjer integrirane i projektne nastave.....	15
6. ŠKOLSKI VRT.....	16
6.1. Početak školskih vrtova	17

6.2. Odgojno-obrazovna zadaća školskog vrta.....	17
6.3. Školski vrt - primjer.....	18
7. DOMAĆINSTVO U ŠKOLAMA – DANAS.....	19
8. METODOLOGIJA.....	21
8.1. Ciljevi	21
8.2. Hipoteze i problemi	21
8.3. Uzorak	21
8.4. Instrumenti.....	22
8.5. Postupak	26
8.6. Statistička obrada.....	26
9. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	27
10. RASPRAVA	30
11. ZAKLJUČAK	32
LITERATURA.....	33
PRILOZI	35
Izjava o samostalnoj izradi rada.....	38
Izjava o javnoj objavi rada	39

SAŽETAK

Ovaj diplomski rad se sastoji od teorijskog dijela i istraživačkog dijela. U teorijskom dijelu bit će opisana povijest predmeta domaćinstva u protekla dva stoljeća. Prikazane će biti knjige koje su učenici koristili za predmet domaćinstvo u osnovnim i srednjim školama. Spomenut će se koji su najvažniji dokumenti prilikom planiranja nastavnog procesa te što se u njima nalazi. Nastava domaćinstva se većinom izvodi u prirodnom okruženju, stoga će biti objašnjena izvanučionička nastava, njezine zadaće te će biti navedene razlike između aktivnog i pasivnog učenja. Danas u školama nema predmeta domaćinstva, već samo pojedinih aktivnosti vezanih uz kućne radinosti, stoga je u radu navedena projektna nastava. Projektna nastava će biti objašnjena kako bi se učitelji mogli upustiti u projekt vraćanja predmeta domaćinstva u osnovne škole. U radu će biti opisano što se postiže projektnom nastavom, što ona znači za učenike te će biti naveden primjer integrirane i projektne nastave. U predmet domaćinstvo se može svrstati školski vrt. Stoga će biti prikazana povijest školskih vrtova, odgojno-obrazovna zadaća školskog vrta, njegove djelatnosti te će biti naveden primjer iz prakse. Pojedine škole sada imaju određene djelatnosti koje se mogu vezati uz predmet domaćinstvo, stoga će biti navedeni primjeri takvih škola. U istraživačkom dijelu bit će prikazani stavovi roditelja o povratku predmeta domaćinstva i stavovi roditelja o samostalnosti njihove djece kroz četiri hipoteze. Nakon istraživanja analizirani su podaci u programu za analiziranje podataka. Analizom se pokazalo da velika većina roditelja želi da se predmet domaćinstvo vrati u osnovne škole te da su djevojčice samostalnije od dječaka u obavljanju poslova pogodnih za njihovu dob.

Ključne riječi: predmet domaćinstvo, izvanučionička nastava, projektna nastava, školski vrt.

SUMMARY

This thesis consists of a theoretical part and a research part. The theoretical part will describe the history of household in the past two centuries. The books that students used for the subject of household in primary and secondary schools will be presented. It will be mentioned which are the most important documents when planning the teaching process and what is in them. Household teaching is mostly conducted in a natural environment, so extracurricular teaching will be explained, its tasks and the differences between active and passive learning will be stated. Today, there are no household subjects in schools, but only certain activities related to homework, so the paper lists project teaching. Project teaching will be explained so that teachers can embark on the project of returning household subjects to primary schools. The paper will describe what is achieved by project teaching, what it means for students and will give an example of integrated and project teaching. A school garden can be classified as a household subject. Therefore, the history of school gardens, the educational task of the school garden, its activities will be presented, and an example from practice will be given. Some schools now have certain activities that can be related to the subject of household, so examples of such schools will be given. The research part will present the attitudes of parents about the return of household items and the attitudes of parents about the independence of their children through four hypotheses. After the research, the data in the data analysis program were analyzed. The analysis showed that the vast majority of parents want the household subject to be returned to primary schools, and that girls are more independent than boys in performing tasks suitable for their age.

Keywords: subject household, outside classroom teaching, project teaching, school garden.

1. UVOD

Odgoj djece započinje od njihova rođenja. Djeca se odgajaju u obiteljskom domu, vrtiću te s navršениh šest ili sedam godina i u školi. Tijekom odgoja u vrtiću, školi ili kod kuće stječu razne životne vještine. Te životne vještine su im potrebne kako bi mogli što samostalnije živjeti. Već od malih nogu djeca vole pomagati svojim roditeljima u obavljanju lakših poslova. Žele se osjećati korisnima i vrijednima stoga obavljaju različite poslove kako bi olakšali svojim roditeljima. Kućanstvo ili domaćinstvo čini jedna obitelj koja zajednički obavlja sve kućanske poslove te poslove oko kuće te ima zajednički kućni budžet. Kako obavljati pojedine poslove djecu uče roditelji, no važnu ulogu u tome ima škola. Djeca rado isprobavaju pojedine stvari i poslove na inicijativu druge djece iz škole. Uživaju u raznim projektima u kojima surađuju s drugom djecom te iz toga nauče korisne životne vještine. No, škola danas nije onakva kakva je bila nekada. Prije su djeca puno više školskih satova proveli vani na svježem zraku i radeći poslove koje rade i kod kuće. Danas su djeca u većini škola jako malo na svježem zraku te se pretežito svaki nastavni sadržaj obrađuje u učionici. Jako puno nastavnih sadržaja bi se moglo odraditi i vani te na taj način djeci osigurati zdravije življenje. Izvanučioničku nastavu bi se trebalo sve više primjenjivati kako bi djeca učila u izvornoj stvarnosti. Domaćinstvo kao predmet je postojao u prošlom stoljeću te su ga imala djeca u višim razredima osnovne škole i u srednjoj školi. Većina roditelja djece koja su sada u nižim razredima osnovne škole je imalo predmet domaćinstvo u školi. Oni su tada vidjeli kolika je potreba za takvim predmetom u školi te se iz tog razloga slažu da bi se predmet domaćinstvo trebao vratiti u škole.

2. POVIJEST PREDMETA DOMAĆINSTVA U ŠKOLAMA

Prvi pisani trag o pojavi predmeta u kojem se uče, vježbaju, istražuju radnje, stvari i pojave potrebne za opstanak i zdravlje je knjiga *Higijena ili nauka o zdravlju za školu i dom*. No, pravi predmet domaćinstvo pojavilo se između prvog i drugog svjetskog rata. Tada su nastali prvi udžbenici za žene koje su sve manje imale vremena za vođenje kućanstva. One su preuzimale i muške poslove pa nisu imale toliko vremena brinuti o kući. Kasnije, 70-ih i 80-ih godina prošlog stoljeća udžbenici su bili namijenjeni svima, a ne samo ženama. U predmetu domaćinstva, učilo se kuhati, pospremati, kako voditi kućni budžet, kako se pravilno ponašati, kako biti dobar domaćin te druge korisne stvari potrebne za život. Povijest predmeta domaćinstva u školama prikazat ću kroz knjige i udžbenike koji su se koristili u prošlom stoljeću.

2.1. Higijena ili nauka o zdravlju za školu i dom

Higijena ili nauka o zdravlju za školu i dom knjiga je koju je napisao Eydam Wilibald. Doktor Ivan Kosirnik ju je preveo 1891. na hrvatski jezik. Zdravlje je najvažnije i najdragocjenije dobro te njemu treba posvetiti puno pažnje. Trebamo paziti kako se oblačimo, hranimo, kako gradimo stan ili kuću te paziti da dovoljno spavamo. U srednjem vijeku nije se puno pažnje pridavalo tome kako se treba graditi, gdje treba biti vodovod, kanali jer nije bilo higijenskih zakona (Eydam, 1891). U to doba znanost nije još toliko napredovala, kao danas, te je tada bilo puno bolesti koje nisu bile izlječive. Budući da je Ivan Kosirnik bio doktor, to jest liječnik, on je bio zagovaratelj toga da se ljudi ne mogu liječiti sami kod kuće, već da je za svaku bolest potreban doktor kako bi izliječio. Prvotno za očuvanje zdravlja, potrebno je imati prikladan stan. Ukoliko je čovjek siromašniji, manja je vjerojatnost da si može pribaviti uvjete za dobar stan. U knjizi se mogu pronaći savjeti za dobru organizaciju stana: kako se grade temeljni i kućni zidovi, podrum, krov, rasvjeta u stanu, podovi, spavaće sobe, kupaonica, ventilacija u stanu. Nabrojene su sastavnice zraka te za što nam je potrebna voda i gdje ju možemo crpiti. U knjigu je uvrštena i prehrana koja ima značajnu ulogu za zdravlje ljudi. Zapisano je koliko obroka treba imati određena skupina ljudi (odrasli, djeca) kroz dan te koliko obilni oni trebaju biti.

Također je objašnjeno za što nam određena hrana koristi i koliko energije nam ona daje. Uvrštena je i njega tijela, zašto je važno vježbanje, tuširanje, njega ušiju, lica, kose, nosa, vida i drugih dijelova tijela. Zapisano je i pozitivno djelovanje morske vode na zdravlje ljudi te negativno djelovanje riječne vode na ljude koje imaju već problema sa zdravljem. Spomenuti su i načini na koji se trebamo oblačiti u određeno godišnje doba. Danas to više ne bi bilo identično, budući da se vrijeme svakodnevno mijenja te godišnja doba nisu jednaka kako su bila nekada. Svi ovi pojmovi koje sam nabrojila zasigurno mogu biti jedna od literatura za predmet domaćinstvo. Svakako ima korisnih savjeta koji se mogu primijeniti i u današnje vrijeme iako je prošlo već puno godina od izdavanje ove knjige.

2.2. Čitanke za domaćinstvo

U čitankama za domaćinstvo iz 1928. godine mogu se naći korisni savjeti za svakodnevni život. Čitanke je sastavila Jelena Kolin te su one bile namijenjene učenicama ženskih građanskih škola. U prvom razredu ženskih građanskih škola učilo se koje su dužnosti domaćice, briga o domaćim životinjama, način njege tijela, savjeti o odgoju djece, a dodatak čitanki su bile poučne priče i pjesme (Kolin, Čitanka za domaćinstvo: za 1. razred ženskih građanskih škola, 1928). U drugom razredu ženskih građanskih škola zapisano je sve što je važno za izbor i uređenje stana ili kuće, pojmovi i korisni savjeti vezani za hranu i piće, zapisane su pouke o lijepom ponašanju te kao dodatak je uvršteno rodoljublje i poneki narodni običaji (Kolin, Čitanka za domaćinstvo: za 2. razred ženskih građanskih škola, 1928). U trećem razredu ženskih građanskih škola učenice su proučavale kako rasporediti prihode i izdatke u obitelji, što se kada radi u vrtu, pouke o odgajanju te kao dodatak su uvrštene znamenite žene za to doba (Kolin, Čitanka za domaćinstvo: za 3. razred ženskih građanskih škola, 1928). U čitanki za četvrti razred ženskih građanskih škola zapisana su poglavlja koja su u tom razredu obrađivale žene: kuhanje, održavanje namirnica, domaća ekonomija, odijela i rublje te poruke o odgajanju (Kolin, Čitanka za domaćinstvo: za 4. razred ženskih građanskih škola, 1928).

2.3. Odijevanje

U predmet domaćinstvo treba biti uključeno i odijevanje. Prvotno se može proći kroz odijevanje ljudi u povijesti pa sve do danas (Romac-Čečuk, 1974). Učenici mogu istražiti kada su se ljudi počeli odijevati i zašto. Učenici trebaju upoznati načine i vrste odijevanja u pojedinim situacijama te kroz godišnja doba. Trebali bi izreći zašto i kako se ljudi odijevaju te da je odijevanje osnovna životna, kulturna i estetska potreba. Kroz različite zadatke učenici trebaju svladati osnovna znanja o rublju, za što nam služi odjeća te kakva treba biti obuća. Predmet domaćinstvo će služiti i za saznavanje svojstva tkanina za izradu odjevnih predmeta i vlakna od kojih su tkanine napravljene. Isto tako će učenici naučiti kako ta znanja prenijeti na svakodnevni život. Vježbali bi kako se uzimaju mjere te kako zašiti određeni odjevni predmet. Naučit će kako primjenjivati svoje znanje šivanja i kako popraviti svoju staru odjeću te kako glačati odjevne predmete. Isto tako na koji način bi trebali održavati odjevne predmete (Šarić, 1987 i 1991). U udžbeniku domaćinstva za V. razred osnovne škole, koji se naziva *Odijevanje* ima jako puno zadataka koje su učenici trebali izvršiti kako bi položili predmet domaćinstvo. Primjer zadatka: Koje osobine moraju imati tkanine od kojih se izrađuje rublje? Isto tako u udžbeniku ima mnogo rečenica koje treba nadopuniti kako bi učenici zaključivali što bi moglo pripadati na određenu crtu (Šarić, 1982).

2.4. Stanovanje

Veoma važna stavka u životu ljudi je stanovanje. Za život svatko treba imati krov nad glavom tj. mjesto gdje živi, kuću ili stan. Kroz predmet domaćinstvo učenici bi trebali upoznati koje su prostorije stana, kako se one uređuju te kako ih održavati. Učenicima u nižim razredima ishodi mogu biti: učenik nabraja prostorije u kući, učenik pomaže u uređenju kuće i slično. Za dobro zdravlje u stanu treba paziti kakav je položaj stana te osvjetljenje. U određeno doba (zimi) stan treba i grijati pa se učenike može upoznati s načinima grijanja stanova. Učenici mogu roditeljima kod kuće pomagati pri uređenju stanova stoga trebaju u školi naučiti što sve mora određena prostorija imati da bi bila funkcionalna. Također, djeca mogu pomagati i u čišćenju stana. Primjer zadatka za zadaću: očisti svoju sobu. Ukoliko kuća ili stan imaju i okućnicu, nju također treba urediti te se brinuti o njoj. Stariji ukućani mogu

kositi travu, no djeca mogu pomagati u uređenju cvjetnjaka, voćnjaka i vrta. U knjizi Radmile Pernoje, *Stanovanje* zadane su vježbe koje su učenici trebali izvršiti uz pomoć ostalih članova obitelji:

1. Operi prozore u svojoj sobi. Utvrdi koliko je za taj posao trebalo vremena i koliki su bili troškovi materijala za čišćenje.
2. Očisti pod u svojoj sobi. Kontroliraj koliko je za taj posao bilo potrebno vremena i materijala.
3. Operi vrata u svojoj sobi, očisti kvake na prozorima i vratima. Razmotri koliko je za taj posao bilo potrebno vremena i materijala. Razmisli kako bi se taj isti posao mogao pojednostavniti, a troškovi smanjiti.
4. Izradi plan svojih dnevnih dužnosti oko uređivanja stana.
5. Koliki je tvoj udio u velikom pospremanju stana? Izradi plan radova velikog pospremanja u stanu.
6. Izradi plan radova na uređivanju školskog prostora u proljeće i jesen.
7. Pripremi u proljeće zemlju za sadnju cvijeća i zasadi ga.
8. Izradi plan njegovanja cvijeća u učionici ili u svojoj sobi. (Pernoja, 1968).

2.5. Prehrana

Važan dio svakodnevnog života je dakako prehrana. 90-ih godina prošlog stoljeća su učenici u 6. i 7. razredu osnovne škole učili osnove kuhanja te sve što se veže uz kuhanje (za što se koriste začini, kakvu energetska vrijednost ima meso, jaja, povrće, kako se postavlja stol i slično). U knjizi Jelice Kapetanović, Lidije Kulenović i Selme Mulahalilović naziva *Domaćinstvo* mogu se naći korisni savjeti kako se trebaju hraniti djeca, stariji, trudnice, fizički radnici te kako se može prakticirati dijetalna ishrana (Kapetanović, Kulenović, Mulahalilović, 1990). Vrlo važan aspekt u prehrani je budžet u domaćinstvu tj. koliko novaca koje domaćinstvo ima te na temelju toga se kupuje hrana. U današnje vrijeme ljudi vole više toga imati posađeno kod kuće, u svom vrtu jer su ti proizvodi dakako zdraviji i provjereni.

3. PLANIRANJE NASTAVE

Djeca se ne odgajaju samo kod kuće ili samo u školi. Odgoj je integrirani proces koji se treba događati svakodnevno na svakom mjestu, u kući, u dućanu, u bolnici, u vrtiću te na svim drugim mjestima. Odgoj u školi se odvija u sklopu nastave, stoga on treba biti sustavan i planiran. Isto tako i nastava koja se odvija u školi i izvan nje treba biti pomno planiran proces odgoja i obrazovanja (Matijević i Radovanović, 2011).

3.1. Dokumenti potrebni za planiranje nastave

Nastava se planira konkretizacijom ciljeva koji su opisani u nacionalnom i strukovnom kurikulumu. Nastavnici odabiru što će, na koji način, u kojem vremenskom periodu izvršiti tj. obraditi s učenicima. Smjernice i načine koje nastavnici odabiru i pomno razrađuju predložene su dokumentom Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obavezno srednjoškolsko obrazovanje. „NOK je temeljni dokument na nacionalnoj razini koji služi za izradu svih ostalih kurikulumskih dokumenata za planiranje i programiranje nastave u školama“ (Matijević i Radovanović, 2011, str. 32). Potreban dokument za organiziranje odgoja i obrazovanja u školama je Nastavni plan i program koji donosi Ministarstvo znanosti i obrazovanja. U nastavnom planu se nalazi plan nastavnog rada po predmetima i po razredima (od 1. do 8. razreda), tjedni i godišnji broj sati te ukupni tjedni i godišnji broj sati, plan izvannastavnih aktivnosti po razredima, plan realizacije posebnih programa učenja stranih i klasičnih jezika te plan dopunskog i dodatnog rada te sata razrednika. U nastavnom programu se nalazi program obveznih nastavnih predmeta – izneseni ciljevi, zadaće, odgojno-obrazovni sadržaji i rezultati koje treba postići poučavanjem/učenjem u svakoj temi (Ministarstvo znanosti i obrazovanja). Nastavnik treba izraditi izvedbene planove i programe¹ za svaki predmet.

---

¹ Godišnji izvedbeni plan i program sadrži mjesec i redni broj nastavnoga sata, naziv nastavne cjeline i jedinice, cilj sata, nastavne metode i oblike rada, nastavna sredstva i pomagala, mjesto izvođenja nastave, korelaciju s drugim predmetima i napomene. Nastavnik kreira izvedbeni plan jer određuje kojim će intenzitetom raditi te kako će rasporediti nastavne sadržaje s obzirom na kalendar rada, kojim će redom i kada nešto raditi (Matijević i Radovanović, 2011).

4. IZVANUČIONIČKA NASTAVA

Izvanučionička nastava je nastava koja se ostvaruje izvan učionice. Tradicionalni oblici organiziranja izvanučioničke nastave, kao što su izleti i ekskurzije su zastarjeli te ne odgovaraju potrebama današnje djece. U Hrvatskoj postoje velike praznine u organizaciji takve nastave u cjelini. Učiteljima treba dati više podrške i poticaja za organiziranje izvanučioničke nastave. Takva nastava čini učenje zanimljivijim i punim života. Na taj način se nastava obogaćuje te se pokazuje učenicima da se i u školi može zabaviti, a usput i nešto naučiti. Postoji nekoliko vrsta izvanučioničke nastave koje se mogu razlikovati iz ove sheme 1 u nastavku.

Shema 1 – Vrste izvanučioničke nastave

Nastava domaćinstva trebala bi se većim dijelom organizirati izvan učionice. Stoga se u ovoj priloženoj Shemi 1 mogu vidjeti vrste izvanučioničke nastave. Svaka pojedina vrsta izvanučioničke nastave može se iskoristiti u predmetu domaćinstvo. Prilikom posjeta određenim gospodarskim objektima, komunalnim objektima, prirodnim i gospodarskim prostorima u neposrednom okruženju škole možemo reći da su učenici bili u određenoj nastavnoj posjeti. Svaka takva posjeta može koristiti učenicima u budućem životu. Radom u školskom vrtu možemo reći da se učenici nalaze u nastavi u prirodi. Prilikom boravka u školskom vrtu učenici istražuju te neposredno promatraju pojave i procese u prirodi. Takvim istraživanjem i direktnim radom zasigurno više toga saznaju i nauče nego samo poučavanjem u učionici. Školski izleti mogu biti poludnevni ili cjelodnevni. Na primjer, učenici mogu ići u upoznavanje rada ljudi u vinogradu, pregledavanje tehnologije prerade grožđa, razgovarati o problemima rada u vinogradu. Na taj način učenici prikupljaju znanja i vještine kako bi ih iskoristili kasnije u životu. Školske ekskurzije mogu sadržajem biti jednake školskom izletu, ali one imaju duže trajanje (nekoliko dana). Na taj način

učenici mogu npr. posjetiti školski vrt u Kaštel Lukšiću kako bi razmijenili iskustva u radu na školskim vrtovima. Kod zimovanja, ljetovanja i logorovanja se osmišljavaju razne radionice kako bi učenici upoznali rad ljudi u zimi ili ljeti te ponašanje biljaka i životinja. Terenska nastava može se organizirati ukoliko se želi posvetiti određenom području učenja i poučavanja, na primjer vrtlarstvu i tada učenici odlaze u školski vrt te tamo praktično rade što su naučili u razredu.

4.1. Zadaće izvanučioničke nastave

Učenje i poučavanje izvan razreda ima jako puno bitnih značajki. Ono pruža iskustva o prirodnom svijetu i o njegovim fizičkim i biološkim procesima te o društvenom svijetu. Nastava u prirodu razvija, osvježuje, osposobljava i potiče širok spektar rješavanja problema. Takva nastava postaje avantura, igra i snažno motivacijsko sredstvo za razvijanje novih iskustava. Potiče kreativnost učenika i učitelja, obogaćujući ih novim iskustvima te im otvara svijet novih mogućnosti i ideja. Također, takva nastava omogućuje korelaciju svih školskih predmeta (Husanović-Pejnović, 2011). Svaka izvanučionička nastava ima određene zadatke koje vrijede samo za tu izvanučioničku nastavu, no u Tablici 1 su nabrojene zadatke koje vrijede za sve vrste izvanučioničke nastave.

Tablica 1 – *Zadatke izvanučioničke nastave* (Skok, 2002, str. 13 i 14.)

Povezivanje, primjena i u praktičnom radu, provjeravanje znanja koje je stečeno u učionici, s potrebama rada u praksi.

Snalaženje u novim (prirodnijim) okolnostima učenja i nastave tj. učenje u neposrednoj životnoj praksi.

Navikavanje učenika na izvanučioničke (pretežito) primarne izvore znanja.

Upoznavanje novih (izvanučioničkih) čimbenika učenja i nastave, koji bitno utječu na rezultat učenja.

Upoznavanje učenika s radnim pretpostavkama i drugim uvjetima za samostalno učenje.

Upoznavanje učenika s potencijalnim čimbenicima opasnosti na radu.

Upoznavanje učenika s pravilima, metodama i sredstvima zaštite na radu.

Upoznavanje učenika s mogućnostima stvaralačkog učenja.

Odgoj i obrazovanje učenika za razumijevanje, čuvanje i unapređivanje okoliša i svih prirodnih resursa na Zemlji, kao i na navikavanje na život i rad u prirodi i u skladu s prirodom.

Upoznavanje i odgoj učenika i studenata s kulturnom baštinom, vrijednostima i civilizacijskim dostignućima u Hrvatskoj kao i odgoj i obrazovanje za razumijevanje kulturne baštine i civilizacijskih dostignuća drugih naroda i država – u interkulturalnim aspektima.

Upoznavanje učenika s uzorcima i mogućim posljedicama onih potencijalnih opasnosti koje stvaraju sami ljudi kao što su rasna, vjerska i nacionalna mržnja, zagađivanje okoliša, nerad, iskorištavanje drugih ljudi, stvaranje socijalnih razlika na temelju nepoštivanja tuđeg rada.

Odgoj i obrazovanje učenika za snalaženje u opasnim situacijama koje proizlaze iz prirodnih pojava na Zemlji (potresi, požari, poplave) i iz drugih prirodnih i izazvanih nepogoda.

4.2. Aktivno učenje učenika – priprema za izvanučioničku nastavu

Tablica 2 – *Pasivna i aktivna uloga učenika na nastavnom satu* (Matijević i Radovanović, 2011)

PASIVNO UČENJE	AKTIVNO UČENJE
odgovaranje na postavljena pitanja u vezi s temom	postavljanje pitanja u vezi s temom drugim učenicima ili nastavniku
čitanje nekog teksta	usmjereno čitanje (čitanje s ciljem pronalaženja odgovora na određeno pitanje)
davanje gotovih informacija	pronalaženje i prikupljanje podataka ili materijala vezanih za neposrednu stvarnost
metoda usmenog izlaganja nastavnika (i onda kada možemo pretpostaviti da u razredu ima učenika koji to znaju)	poticanje učenika da govore o određenoj temi i pouče druge
gledanje filmova ili nekih videoprezentacija bez nekih konkretnih zadataka	rješavanje stvarnih ili simuliranih problema
nastavnih pokazuje neke materijale ili alate	učenici rade s nekim alatima ili materijalima
gledanje kako nastavnih izvodi neke radnje ili pokuse	učenici izvode pokuse

„Prošle su se generacije školovale za jedan posao koji su obavljali gotovo cijeli svoj radni vijek, prema vodećim svjetskim predviđanjima prosječni će zaposlenik u skoroj budućnosti tijekom radnoga staža promijeniti 10 do 15 različitih zanimanja“ (Matijević i Radovanović, 2011, str. 68). Takva stara škola se nazivala školom pamćenja, a danas bi škole trebale biti škole mišljenja. Aktivno učenje je učenje u kojem učenik aktivno sudjeluje u nastavnom satu svojim razmišljanjima i aktivnostima. Nekada je prevladavalo pasivno učenje u kojem su učenici sjedili na svojim mjestima i samo slušali, nisu ništa govorili, a učitelj koji je bio na povišenom je jedini govorio. Danas je još uvijek sveprisutno pasivno učenje, no većina učitelja se trudi da učenici što više sudjeluju u tijeku nastavnog sata i doprinose nastavi. Učenici najviše nauče kada istražuju o pojedinoj temi te pronalaze odgovore na problemska pitanja vezana uz tu temu. „Aktivni oblici učenja potiču kod učenika intrinzičnu motivaciju i samim time predstavljaju jedan od temeljnih uvjeta za uspješnost učenja“ (Matijević i Radovanović, 2011, str. 68). Kroz predmet domaćinstvo učenici zasigurno više ne bi bili pasivni slušači nego bi itekako aktivno istraživali i praktično radili stvari potrebne za cijeli život. Kao što piše u priloženoj Tablici 2 – *Pasivna i aktivna uloga učenika u nastavnom satu*, učenici bi na predmetu domaćinstvo prvo aktivno sudjelovali u diskusiji, zaključivali o predmetu diskusije, postavljali pitanja nastavniku ili ostalim učenicima. Npr. učenici i nastavnik diskutiraju o zelenoj salati (presađivanje, sijanje, zalijevanje, rijeđenje, plijevljenje, koristi za organizam, vitamini, priprema zelene salate za jelo i slično). Učenici bi trebali sami istražiti na internetu kako se sije zelena salata te iznijeti istraženo pred druge učenike te zatim slijedi sama sadnja zelene salate u školskom vrtu.

5. PROJEKTNA NASTAVA U ŠKOLI

„Didaktika se bavi proučavanjem zakonitosti koje prate organiziranje učenja u školi i izvan nje“ (Matijević i Radovanović, 2011, str. 154). Postoje razne vrste nastava: timska nastava, individualna nastava, problemska nastava, programirana nastava, tako se pojavio i izraz projektna nastava, koja se još naziva i projektna metoda. Ideja projektne nastave je da se organizira zanimljivije, svestranije i efikasnije učenje u sklopu škole. Pojedine nastavne ishode nije moguće ostvariti kroz zajedničko poučavanje velike skupine djece. Neke životne kompetencije učenici trebaju stjecati kroz aktivno sudjelovanje u raznim procesima, akcijama ili projektima (Matijević i Radovanović, 2011).

5.1. Projekt i projektna nastava

Projekt u školi može se definirati kao svaki zaokružen, cjelovit i složen pothvat čija se obilježja i cilj mogu definirati, a mora se ostvariti u određenom vremenu te zahtijeva koordinirane napore nekoliko ili većeg broja ljudi (u ovom slučaju učenika, nastavnika, roditelja, prijatelja škola, drugih školskih zaposlenika itd.). Projekt mogu osmisliti i ostvariti pojedinci, partneri, timovi, razredi, škole, gradovi, države. Njegovo trajanje može ovisiti o sudionicima, raspoloživim sredstvima, ciljevima i sličnom. Projekti u školi ili u nastavi se ostvaruju radi ostvarivanja ciljeva odgoja i obrazovanja tj. ciljeva učenja. Glavni sudionici nastavnog procesa jesu učenici i nastavnici te roditelji koji pomažu u njihovu ostvarivanju. Projekte koji se ostvaruju u školi i sklopu škole nazivamo nastavnim projektima ili projektima u nastavi. Po broju sudionika projekti mogu biti individualni, skupni, razredni, školski te projekti u paru. Područje razvoja projekta može biti kognitivno, afektivno ili motoričko. Nositelji projekta mogu biti županije, države, škole, gradovi, razredi. S obzirom na ciljeve projekti su istraživački, humanitarni, ekološki (uređenje školskog vrta, botaničkog vrta), suradnički, praktični (npr. izrada koševa za otpatke za školsko dvorište, uređenje pješačkih staza, bojenje zidova učionica), umjetnički (glazbeni ili scenski projekt za razrednu ili školsku priredbu, stalna razredna top-lista hitova). S obzirom na predmet kojim se bave mogu biti povijesni, fizikalni, kemijski, tehnički, glazbeni. Po trajanju projekti mogu biti poludnevni, cjelodnevni, tjedni, mjesečni,

polugodišnji, godišnji, višegodišnji. S obzirom na povezanost projekata s nastavom mogu se dijeliti na nastavne, izvannastavne ili izvanškolske projekte. Također, vrste projekata se mogu i kombinirati pa se može govoriti o raznim modelima kombiniranja (Matijević i Radovanović, 2011). Važno je u timskim projektima dobro odrediti i jasno definirati zadatak svakog člana tima. Na taj način svaki učenik vidi da je baš on bitan za uspješno ostvarivanje planiranog projekta. Moguće su različite uloge u timu: zapisničar, pisac rezimea, stručni savjetnik, istraživač, koordinator, glasnogovornik, istraživač informacija, crtač, pretraživač interneta itd. (Marzano, 2006). Osim uloga učenika, važne su i uloge drugih osoba: roditelja i zaposlenika škole. Roditelji prate, kontroliraju, savjetuju, pomažu aktivnosti i učenje svoje djece. Učenici dobivaju i domaću zadaću od strane nastavnika ili drugih djelatnika škole u kojoj također pomažu i savjetuju roditelji. Prilikom organiziranja projekata u školi, u okviru izvedbenoga programa razreda ili škole, svoje uloge određuju i drugi djelatnici škole, a ne samo nastavnici. Ti djelatnici su: školski domari, čistačice, kuharice, stručni suradnici, administrativne osobe i dr. Za pojedine projekte potrebno je nabaviti potreban alat i materijale. Pri izvođenju aktivnosti potrebna je pomoć i nadzor pojedinih nabrojanih odraslih osoba. Djeca koja nemaju iskustva i predznanja u određenom području, trebaju pomoć svojih prijatelja ili odraslih. (Matijević i Radovanović, 2011).

5.2. Što se postiže projektnom nastavom?

Nastavne aktivnosti trebaju pridonijeti stjecanju raznih vještina, sposobnosti i kompetencija te kvaliteta osobe te je to mnogo važnije od samog zapamćivanja informacija i njihove reprodukcije. Ciljeve odgoja i obrazovanja treba ostvariti na tri područja: kognitivnom, afektivnom i motoričkom području. Učitelj treba osmisliti kako ostvariti ciljeve koji se odnose na pripremanje za obavljanje raznih radnih zadataka ili ciljeva koji su važni za pripremanje za život.

„Za uspješno snalaženje na radnome mjestu ili u rješavanju svakodnevnih problema učenici trebaju ovladati raznovrsnim kompetencijama. Na listi tih kompetencija nalazimo rješavanje svakodnevnih problema, izvršavanje raznih zadataka uz timski rad, razne oblike socijalne komunikacije, nenasilno rješavanje nesporazuma i sukoba u životu ili radnome procesu, komuniciranje na materinskom ili stranom jeziku,

korištenje raznih elektroničkih uređaja, upravljanje raznim prijevoznim sredstvima itd.“ (Matijević i Radovanović, 2011, str. 156).

U pripremama koje pišu učitelji većinom se nalazi ono što će učitelji govoriti, što će učitelji raditi, a vrlo malo se govori o tome što će djeca raditi na nastavnom satu. Nastava treba biti usmjerena na učenika te se trebaju isticati ciljevi i kompetencije koje učenici trebaju steći tijekom neke nastavne aktivnosti. Kroz projekte učenici uče kako živjeti zajedno te stječu zajednička iskustva. Takva nastava učenicima omogućuje stjecanje radnih kompetencija te je ona radna, aktivna i iskustvena. Stoga, umjesto učenja slušanjem i gledanjem, u školi bi trebale prevladati nastavne situacije u kojima se događa učenje radeći (engl. learning by doing), učenje igranjem (engl. learning by playing, učenje otkrivanjem ili istraživanjem (engl. learning by discovery) te iskustveno učenje (engl. learning by experience). Važne kompetencije za život stječu se praktičnim radom, radom rukama. Takav je način učenja u hrvatskim školama većinom nestao, no smatram da bi se u skorije vrijeme mogao ponovno vratiti u škole. Stjecanje takvog iskustva je važno za daljnje školovanje i za život. Spomenula sam i učenje igranjem, rad, učenje i igru kod djece ne treba potpuno odvojiti, već sve troje integrirati. Djeca uče i rade kroz igru. Jedan takav primjer može biti slikanje po teglama za cvijeće te sadnja cvijeća u tegle. Svaki učenik može oslikati vlastitu teglu za cvijeće i posaditi cvijet te tako ukrasiti školske prozore ili školsko dvorište. U isto vrijeme učenici se druže, razvijaju kreativnost, uče kako posaditi cvijet te kako se brinuti o njemu te brinu o interijeru i eksterijeru škole kroz jedan mali projekt.

5.3. Što učenicima znači projektna nastava?

Učenici kroz projektnu nastavu stječu razne kompetencije: naučiti kako se uči, naučiti istraživati, naučiti tražiti i odabrati informacije, naučiti koristiti se informacijama, stjecati socijalne vještine, naučiti živjeti zajedno, stjecati praktične vještine (modeliranje, stvaranje u nekom materijalu, uporaba nekog alata, uređaja). Takvom nastavom stječu se i poduzetničke vještine te učenici stvaraju pozitivnu sliku o sebi. Učenici time vježbaju i spremnost za suradničke aktivnosti, razumijevanje za osobine drugog suradnika (sporost, brzina, spretnost, snaga, ideje, skromnost...) te poštivanje razlika među članovima timova (vjerskih, nacionalnih,

kulturnih). Projektna nastava se ne bi trebala ocjenjivati brojčanom ocjenom, već bi se trebao pratiti napredak svakog zasebnog učenika. Nastavnici bi trebali s učenicima razgovarati o učinjenom tijekom projekta, o ponašanju, komunikaciji s drugima te o završnom proizvodu tog projekta. Brojčane ocjene stvaraju frustracije učenicima, ali i roditeljima, stoga u ovom načinu podučavanja ih treba jednostavno izbaciti i posvetiti se opisnom načinu ocjenjivanja. Projekti svojom zanimljivošću i atraktivnošću privlače učenika na sudjelovanje u njima te im za to nije potrebna nikakva ocjena. Za procjenjivanje procesa, individualnih i skupnih aktivnosti te postignutog rezultata mogu poslužiti raznovrsne check (ček) liste. Ček-liste mogu ispunjavati učenici kao samoocjenjivanje ili nastavnici. Može se pratiti rad svakog učenika kao individue ili se može zasebno pratiti svaka skupina (Matijević i Radovanović, 2011).

5.4. Primjer integrirane i projektne nastave

Jako puno primjera integrirane i projektne nastave se može pronaći u knjizi *RADOST učenja – integrirana i projektna nastava* koju je uredio Dražen Podravec, a sadržaj knjige je prikupila grupa autora. Izabrala sam jedan primjer koji je opisan u toj knjizi, a koji je vezan uz školski vrt. Učenici su trebali izraditi strašilo za ptice za školski vrt. Time su razvijali sposobnost kreativnog mišljenja tako da su samostalno osmislili kako će izgledati njihovo strašilo. Zapažali su što im je sve potrebno kako bi ga izradili. Povezivali su i samostalno logički razmišljali zašto bi trebao uopće strašilo postojati u školskom vrtu, koja je njegova namjena. Razvijali su ljubav prema zavičaju i vrijednostima hrvatske tradicije uz pomoć starih tkanina koje su se nekada koristile. Razvijali su osjećaj pripadnosti podravskoj zemlji jer su izradom strašila dokazali da se nalaze u zemlji u kojoj je potrebna poljoprivreda i gdje ljudi uzgajaju domaće proizvode. Učenici su također uspoređivali hrvatsku i svjetsku baštine tj. kakvi su običaji u drugim zemljama. Razvijali su kreativno stvaralaštvo kroz izradu strašila te uočavali vrijednosti rada u zajednici (Podravec, 2003). Oni su kroz kreativnost i veselu igru šivanja, pričvršćivanje i personificiranja lutka razgovarali o strašilima koja su vidjeli po vrtovima u RH i inozemstvu ili ilustriranim pričama te tako došli do ideje kako će njihovo strašilo izgledati. Takav kreativan rad povezali su s razgovorom o zdravoj hrani koju sami uzgajaju u školskom vrtu.

6. ŠKOLSKI VRT

U školskom dvorištu učenici provode dio nastave, ali i dio slobodnog vremena. Zato ono treba biti jako dobro osmišljeno i uređeno. Uređenje školskog dvorišta je zadaća cijele škole i zajednice. Škola treba urediti igrališta, dvorišta, školske cvijetnjake, saditi voće, urediti školski vrt, posaditi drveća, urediti školsku baru. Rad na uređenju školskog dvorišta može se organizirati kao projekt na kojem će se integrirano raditi dulje vrijeme. Na primjer, svake školske godine učenici prvog razreda mogu zasaditi svoje „drvo života“ s kojim će rasti osam godina te nakon nekoliko godina oko škole će biti pravi školski park. Veoma bitna stavka u zdravoj prehrani djece je dakako školski vrt (Husanović-Pejnović, 2011). „Školski vrt je mjesto, gdje dijete radi i radeći stječe iskustva ili svoje znanje prokušava pa tako stječe nova uvjerenja. Školski vrt je mjesto, gdje se prave mnogobrojni pokusi i opažanja, koja nisu moguća na školskim šetnjama, jer ili nije bilo prilike ili nije toliko vremena – kaže Dr. Turić“ (Pirnat, 1952).

„Viša stručna savjetnica u Zavodu za školstvo Republike Hrvatske, Vlatka Knežević, naglašava da su školski vrtovi od svog začetka do danas, ostali ono za što su bili namijenjeni – učionice na otvorenom. U svom kratkom referatu na seminaru za voditelje školskih vrtova i proglašenje pobjednika za 2004. na natječaju Najljepši školski vrt, je rekla: Zadaća školskog vrta je da se u njemu uči i odgaja, da služi uspješnom izvođenju nastave, prati plan i program prirodne grupe predmeta u osnovnim i srednjim školama. Školski vrt je učionica na otvorenom gdje učenici svoja teoretska znanja povezuju s praktičnim radom, njegujući duh zajedništva i pomažući jedan drugome.“ (Podravec, 2005, str. 114).

Školski vrt se može manifestirati i kroz učeničku zadrugu, budući da učeničke zadruge imaju mnoštvo sekcija koje možemo svrstati u četiri kategorije: poljoprivredna proizvodnja, izrada uporabnih i ukrasnih predmeta, njegovanje rukotvorstva i narodnog umijeća, pružanje usluga (Posavec, 2011).

6.1. Početak školskih vrtova

U Vrbovcu je osnovan prvi Hrvatski školski vrt, godine 1840. Tek deset godina kasnije su osnovani i drugi školski vrtovi. Godine 1874. donesen je zakon da svaka pučka škola mora imati svoj školski vrt za praktično vježbanje učenika u gospodarstvu. Ta odredba je ušla u sve školske zakone. Jako puno učitelja je uspješno vodilo učenike u radnjama školskog vrta te su za to dobivali pohvalna priznanja i novčane nagrade od školskih vlasti. Učiteljima je najviše od svega značila uspomena na njih na ta vremena kada su učili učenike njegovanju voćaka, vinove loze, povrtlarstvu i drugim djelatnostima. Mnogi su učitelji u vrijeme krize podigli voćnjake i vinograde te tako uredili neposrednu okolinu svojih škola. Učitelji su smatrali školski vrt odličnim odgojno-obrazovnim sredstvom kojim učenici uče o prirodi te se povezuju s njom. No, školski vrtovi su se sve više pretvarali u rasadnike i cjepljnjake čemu su bile krive upravne vlasti. Učitelji su dobili zadaću da kroz godinu uzgoje što veći broj cijepljenih voćaka i razdijele ih sugrađanima. To je veoma lijepa gesta, no time je školski vrt izgubio svoju stvarnu odgojno-obrazovnu zadaću. Kasnije su i ocjenjivali učitelje kroz broj uzgojenih voćaka. Učitelji su tada osjetili potrebu za reformom školskog vrta koja se i dogodila sredinom 20. stoljeća.

6.2. Odgojno-obrazovna zadaća školskog vrta

Učenici dolaze do saznanja da rad u vrtu nije samo mehanički i fizički, već zahtijeva snalaženje, misaonu aktivnost i upornu borbu za postizanje uspjeha. Radom u školskom vrtu stječu se dragocjene navike i razvija se pozitivan stav prema prirodi. Pri tom do izražaja dolazi izdržljivost, discipliniranost i kreativnost učenika. Dosadašnja iskustva pokazuju da tamo gdje se dobro organizira i vodi školski vrt mnogi učenici i svoje slobodno vrijeme žele provoditi u njemu. Radom u školskom vrtu morali bi biti obuhvaćeni svi učenici u školi, jer je on sastavni dio cjelokupne djelatnosti škole te plana i programa. Rad u školskom vrtu ne smije biti podvrgnut proizvodno-ekonomskim zahtjevima jer u odgoju i obrazovanju prioritet uvijek imaju pedagoški zadaci i ciljevi. Učenici boravkom i radom u školskom vrtu upoznaju svoje prirodno okruženje i nauče čuvati svoju prirodnu baštinu. Poznato je da rad u školskom vrtu naročito dobro čini djeci s teškoćama u razvoju.

6.3. Školski vrt - primjer

U mnogim mjestima školski vrtovi su odigrali značajnu ulogu u razvitku poljoprivrede. Primjer takvog školskog vrta je u Osnovnoj školi profesora Franje Viktora Šignjara Virje. Tamo je školski vrt osnovan već 1846. godine. Taj školski vrt je bio početna točka u podizanju voćnjaka i vinograda ostalih stanovnika tog sela. Uz kvalitetnije voće, popravila se prehrana stanovništva. Također, školski pčelinjaci su poticali ljude na uzgoj pčela i proizvodnju zdravog meda. Djevojčice su učile o povrtlarstvu i domaćinstvu kako bi što bolje znale organizirati svoje domaćinstvo kod kuće. Uspješnost školskog vrta uvelike ovisi o stručnosti i znanjima učitelja, ali i podršci lokalne vlasti te mještana pojedinog mjesta. Tako u uređenju cvjetnih gredica ovog školskog vrta djeci pomažu roditelji i mještani. Oni nastoje da je vrt u cvijeću od proljeća do jeseni. Dok mlada ekološka skupina tijekom zime vodi brigu o kućicama i hranilicama za ptice (Komes, 2007). Školski vrt čini ružičnjak, cvjetne staze, kamenjari, povrtnjak, košnice, bara. Izvrstan dodatak je i seoska „bakina hiža“ sa starinskim cvjetnjakom, kokošinjcem, štagljem, košem za kukuruz, bunarom, hambarom i sušarom. Na krovu bunara posađena je čuvarkuća, čiji su sok ljudi koristili za liječenje upale uha. Ispod drva trešnje postavljen je pčelinjak s tri košnice. Te tri košnice proizvode dovoljno meda za potrebe škole te je med prekrasan dar gostima koji dođu. Učenici sa svojim mentorima imaju i ekološki povrtnjak. Također, uz školu se nalazi i stara podravska klijet koja učenicima dočarava starinski način gradnje iz prirodnih materijala koji su od davnina okruživali čovjeka – drvo, zemlja i slama. U prostoriji klijeti, učenici svake godine oko Božića postavljaju „žive jasllice“ s ovcama, kozama, magarcem. U idiličnu sliku podravskog vrta uklapa se i bara s močvarnim biljem, ribama, žabama, bjelouškama. Na površini bare cvjetaju lopoči i lokvanji, a u vodi živi barska kornjača (Komes, 2007, str. 78).

7. DOMAĆINSTVO U ŠKOLAMA – DANAS

Na internetu je autorica pronašla škole koje su uvrstile domaćinstvo u izvannastavne aktivnosti. Jedna od tih škola je Osnovna škola Dobriša Cesarić u Požegi. Godine 2017. je učiteljica predložila ravnateljici domaćinstvo kao novu izvannastavnu aktivnost te je ravnateljica taj prijedlog veoma rado prihvatila, a isto tako i roditelji učenika. Za domaćinstvo se zainteresiralo velik broj učenika te se ono provodi u dvije skupine. Teme koje obrađuju vezane su za domaćinstvo i obitelj, kulturu stanovanja te kulturu odijevanja i ponašanja. Cilj ove izvannastavne aktivnosti je naučiti učenike kako samostalno boraviti u kućanstvu, pomagati u kućanskim poslovima, naučiti ih kuhanju, pospremanju, šivanju te prevenciji nezgoda. Tanja Zeba, nastavnica razredne nastave OŠ „Dobriša Cesarić”, Požega je opisala što su sve radili na satovima domaćinstva:

„Posjetili smo Gradski muzej Požega u kojem smo razgledali izložbu „Gumbi“. Učenici su u muzejskoj radionici izrađivali narukvice upotrebljavajući gumbice i špagu. Obilježili smo prigodne dane i blagdane. Tako smo za Dane kruha i Dane jabuka ispekli savijače i kolač s jabukama. S dolaskom Božića u našim se kućama šire zanosni mirisi kolača. Isto je bilo i u našoj školi. Učenici su izrađivali domaće kekse u kojima su uživali i ostali učenici te djelatnici škole. Naučili su umijesiti i peći palačinke koje su zasladili marmeladom i nutelom, dok su mafine izradili s čokoladom i lješnjacima i ukrasili ih po želji. Posvetili smo pozornost šivanju, pa su učenici na običnom platnu uvježbavali i naučili zašiti puce s dvije i s četiri rupice. Na domaćinstvu smo prostirali stol za blagovanje, slagali ubruse, kulturno se ponašali za stolom, jer je to važan dio kulture ponašanja i stanovanja. Prigodom Valentinova učenici su za svoje majke sašili jastučice u obliku srca od tkanine i vune koji mogu poslužiti za čuvanje pribadača i igala. Najviše aktivnosti na satovima domaćinstva imali smo pripremajući se za Uskrs. Učenici su uz pomoć balona, štirke i različitog konca izrađivali velike pisanice, a od plastičnih i ispuhanih jaja zečice, piliće i druge životinje. Ukrašavali su pisanice koristeći se različitim biljkama, najlonskim dokoljenkama i ljuskama od luka. Udruzi za zaštitu životinja Sirius darovali smo pseće keksiće koje smo prema receptu pronađenom na internetu ispekli u svojoj učionici za domaćinstvo. O tome zašto je važno odvajati otpad, koja je razlika između smeća i otpada, što je recikliranje i kako se obavlja, učenici su se

upoznali putem konkretnih aktivnosti. U učionici imamo dvije kutije za odvajanje otpada (papir i plastika) te koš za ostalo smeće.“ (Školski portal, 2017).

Sljedeća škola koja ima predmet domaćinstvo je Katolička osnovna škola Josip Pavlišić. U maloj školi domaćinstva učenike upoznaju s osnovnim kućanskim poslovima kao što su šivanje, kuhanje, spremanje namirnica te čišćenje i briga o cvijeću. Učitelji s djecom pripremaju zdrave namirnice, zdrave obroke, izrađuju ukrasne predmete, peku palačinke, rade domaći prirodni sok, kuhaju puding i slično (Katolička osnovna škola Josip Pavišić).

Osnovna škola Vladimir Nazor iz Pazina također je uvrstila predmet domaćinstvo u izvannastavne aktivnosti. Opisano je na stranici Tv Istre kako su učenici zajedno s učiteljicom pripremili štrudlu od jabuke. Također, na satu domaćinstva pripremaju kolače, sade mediteransko bilje, peku palačinke, rade voćnu salatu te uče kako servirati pribor za jelo i druge korisne životne vještine (TV Istra, 2018).

8. METODOLOGIJA

8.1. Ciljevi

Cilj ovog istraživanja bio je istražiti žele li roditelji da se vrati predmet domaćinstvo u osnovne škole te žele li da njihova djeca stječu životne vještine tijekom osnovnoškolskog školovanja. Kroz istraživanje provedena je usporedba percepcije roditelja obzirom na mjesto škole koju učenik polazi (selo-grad), dob roditelja te spol djeteta.

8.2. Hipoteze i problemi

PROBLEM 1: Postoji li razlika u mišljenju roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na sociodemografska obilježja roditelja ili djeteta?

H1.1: Ne postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na dob roditelja.

H 1.2. Ne postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na razred koji dijete polazi.

PROBLEM 2: Postoji li razlika u mišljenju roditelje o samostalnosti njihove djece obzirom na spol djeteta i mjesto škole koje dijete polazi?

H 2.1.: Postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece obzirom na spol djeteta.

H 2.2.: Postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece obzirom na mjesto škole koju dijete polazi.

8.3. Uzorak

Uzorak ispitanika u ovom istraživanju čine roditelji učenika nižih razreda osnovne škole tj. roditelji učenika od 1. do 4. razreda osnovne škole. U istraživanju je sudjelovalo 214 ispitanika (N=214). U uzorku je sudjelovalo 208 majki i samo 6 očeva. Od 214 ispitanika, niti jedan ispitanik nema manje od 25 godina, 48 (22,4%) ispitanika ima od 25 do 35 godina, 135 (61,3%) ispitanika ima od 35 do 45 godina te

31 (14,5%) ispitanik ima više od 45 godina. Od toga, 98 (45,8%) roditelja je odgovaralo za muško dijete, a 116 (54,2%) roditelja za žensko dijete. Mjesto škole 62 (29%) učenika je selo, dok 152 (71%) učenika polazi školu koja se nalazi u gradu.

Nezavisne varijable: mjesto škole, dob roditelja, spol djeteta, razred koji dijete polazi.

Zavisna varijable: mišljenje roditelja o povratku predmeta domaćinstva u škole, mišljenje roditelja o interesima njihove djece.

8.4. Instrumenti

U svrhu ovog istraživanja napravljen je online anketni upitnik (Prilog 1). U anketnom upitniku je bilo 13 pitanja zatvorenog tipa, 4 pitanja otvorenog tipa te 12 tvrdnji koje su se procjenjivale Likertovom skalom. Anketni upitnik se sastoji od 3 djela. Prvi dio su demografski podaci roditelja i učenika (dob, spol i mjesto). Drugi dio se odnosi na roditeljevo iskustvo s „domaćinstvom“ te mišljenju u vraćanju tog predmeta u škole. Također, istraživalo se koje aktivnosti sada djeca imaju u školama te koje aktivnosti bi djeca trebala savladati u nižim razredima. Treći dio je Likertova skala u kojoj se istraživalo u kojoj mjeri su djeca samostalna u obavljanju osnovnih kućanskih poslova. Likertova skala sastojala se od 5 stupnjeva sa značenjem: 1 = nikada, 2 = rijetko, 3 = ponekad, 4 = često, 5 = uvijek. Tvrdnje 2, 6 i 8 su tokom obrade podataka rekodirane kako bi imale pozitivno usmjerenje kao i ostale tvrdnje. U tablici 3 i tablici 4 deskriptivno su prikazana sociodemografska obilježja (f, N, %). U tablici 5 prikazane su frekvencije odgovora iz Likertove skale u postavljenom upitniku.

Tablica 3 – Deskriptivna analiza sociodemografskih obilježja (dob roditelja i razred djeteta)

	DOB RODITELJA				RAZRED DJETETA			
	manje od 25	od 25 do 35	od 35 do 45	više od 45	1.	2.	3.	4.
f	0	48	135	31	50	45	48	71
N	214				214			
%	0%	22,4%	63,1%	14,5%	23,4%	21%	22,4%	33,2%

Tablica 4 – Deskriptivna analiza sociodemografskih obilježja (spol djeteta, mjesto škole)

	SPOL DJETETA		MJESTO ŠKOLE	
	M	Ž	selo	grad
f	98	116	62	152
N	214		214	
%	45,8%	54,2%	29%	71%

Tablica 5 – *Frekvencije odgovora o samostalnosti djece*

TVRDNJA	1	2	3	4	5
1. Moje dijete samostalno posprema svoju sobu.	6	21	72	78	37
2. Djetetu biram odjeću koju će obući.	38	51	64	49	12
3. Dijete mi pomaže u kuhanju.	11	33	104	55	11
4. Dijete mi pomaže u radu u vrtu.	30	28	76	56	23
5. Dijete samostalno priprema odjeću koju oblači.	13	36	52	60	53
6. Djetetu pospremam čistu odjeću u ormar.	17	24	43	49	81
7. Moje dijete posprema čisto posuđe na mjesto.	26	26	71	49	42
8. Djetetu pospremam njegovu sobu.	24	51	91	38	10
9. Moje dijete samostalno posprema čistu odjeću u ormar.	37	46	62	39	30
10. Moje dijete si samo priprema doručak.	28	46	69	53	17
11. Dijete mi pomaže u radovima oko kuće.	11	20	98	62	23
12. Moje dijete si samo priprema večeru.	45	45	79	41	4

Tablica 6 – *Deskriptivne mjere za mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva* (aritmetička sredina – M, standardna devijacija – SD, raspon rezultata – min-max)

	M	SD	min	max
Mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva	2,112	0,407	2,00	4,00

Zbroj tvrdnja 9 i 16 čine mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva u osnovne škole. Tvrdnje 9 i 16 imaju mogućnost odgovara da (1) ili ne (2) pri čemu je minimalno ostvareni rezultat 2,00 a maksimalno ostvareni rezultat je 4,00 od 4,00. Dobivena aritmetička sredina iznosi 2,112 što znači da se većina ispitanika slaže da se predmet domaćinstvo vrati u osnovne škole. Standardna devijacija iznosi 0,407 što znači da nema raspršenosti odgovora već su roditelji odgovarali podjednako.

Tablica 7 – *Deskriptivne mjere za mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece* (aritmetička sredina – M, standardna devijacija – SD, raspon rezultata – min-max)

	M	SD	min	max
Mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece	36,944	7,076	18	58

Zbroj tvrdnja u Likertovoj skali od 1 do 12 čine mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece. Aritmetička sredina prikupljenih odgovora iznosi 36,944, a standardna devijacija iznosi 7,076. Minimalni ostvareni rezultat je 18 od 60 dok maksimalni rezultat iznosi 58 od 60.

8.5. Postupak

Istraživanje je provedeno u svibnju 2020. godine uz pomoć anketnog upitnika. Na samom početku ankete roditeljima je bilo naznačeno da je upitnik izrađen isključivo za potrebe istraživanja u sklopu ovog diplomskog rada. Rješavanje upitnika bilo je anonimno te rezultati neće biti prikazani pojedinačno. Ispitanici (roditelji) su ankete rješavali preko Interneta u aplikaciji Google forms. Za rješavanje upitnika bilo je potrebno otprilike 7 minuta.

8.6. Statistička obrada

Rezultati istraživanja obrađeni su u IBM SPSS Statistics v20 programu. Deskriptivna analiza obuhvaća frekvenciju odgovora, aritmetičku sredinu, standardna devijaciju raspon rezultata od minimalnog do maksimalnog ostvarenog rezultata. Cronbach alpha koeficijent za zavisnu varijablu povratak predmeta domaćinstvo u osnovne škole iznosi 0,722 što znači da je test pouzdan. Hipoteza H1.1. i H 1.2. obrađene su parametrijskim testom jednofaktorskom analizom varijanse (ANOVA). Hipoteza H 2.1. i H 2.2 obrađene su neparametrijskim testom Mann-Whitney U testom koji je zamjena za parametrijski T-test.

9. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Tablica 8 – *Mišljenje roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na dob roditelja*

	N	M	SD	Levene Statistic- sig	p
2	48	1,063	0,222	0,305	0,705
3	135	1,048	0,192		
4	31	1,081	0,227		
Ukupno:	214	1,056	0,204		

Leveneov test veći je od 0,05 stoga nismo prekršili pretpostavku o homogenosti varijance. Hipoteza „Ne postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na dob roditelja“ je potvrđena budući da je $p > 0,05$ tj. $0,705 > 0,05$.

Tablica 9 – *Mišljenje roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na razred koji dijete polazi*

	N	M	SD	Levene Statistic- sig	p
1	50	1,060	0,193	0,838	0,965
2	45	1,044	0,208		
3	48	1,052	0,212		
4	71	1,063	0,206		
Ukupno:	214	1,056	0,204		

Leveneov test veći je od 0,05 stoga nismo prekršili pretpostavku o homogenosti varijance. Hipoteza „Ne postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o povratku predmeta domaćinstva obzirom na razred koji dijete polazi“ je potvrđena budući da je $p > 0,05$ tj. $0,965 > 0,05$.

Tablica 10 – *Mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece obzirom na spol djeteta*

	Spol:	N	M	Md	Sd	U	p
Mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece	M	98	2,907	2,833	0,606	3979,00	0,000
	Ž	116	3,223	3,167	0,639		
Ukupno:		214	3,079	3,000	0,642		

Hipoteza „Postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece obzirom na spol djeteta“ je potvrđena jer je $p < 0,05$, odnosno $0,000 < 0,5$. Budući da je $p = 0,000$ on zadovoljava i stroži kriterij gdje je $p < 0,01$. Iz dobivenih rezultata proizlazi da se dječaci ($M=2,907$, $Md=2,833$, $Sd=0,606$) i djevojčice ($M=3,223$, $Md=3,167$, $Sd=0,639$) međusobno razlikuju u mišljenjima roditelja o njihovoj samostalnosti.

Tablica 11 – *Mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece obzirom na mjesto škole koje dijete polazi*

	Mjesto škole:	N	M	Md	Sd	U	p
Mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece	grad	62	3,124	3,167	0,625	4404,50	0,454
	selo	152	3,060	3,00	0,650		
Ukupno:		214	3,079	3,00	0,642		

Hipoteza „Postoji statistički značajna razlika mišljenja roditelja o samostalnosti njihove djece obzirom na mjesto škole koju dijete polazi“ se odbacuje jer je $p > 0,05$, tj. $0,454 > 0,05$. Djeca ruralnog središta ($M=3,060$, $Md=3,00$, $Sd= 0,650$) ne razlikuju se statističko značajno od djece urbanog središta ($M=3,124$, $Md=3,167$, $Sd=0,625$).

10. RASPRAVA

Ovim istraživanjem ispitivala su se mišljenja roditelja učenika razredne nastave o vraćanju predmeta domaćinstva u osnovne škole. Rezultati istraživanja pokazuju kako nema statistički značajne razlike u mišljenju roditelja obzirom na dob roditelja, obzirom na razred koji dijete polazi te obzirom na mjesto škole koju dijete polazi (selo ili grad). No, statistički značajna razlika u mišljenjima roditelja o povratku predmeta domaćinstva ipak postoji ukoliko uzmemo u obzir nezavisnu varijablu spol djeteta.

Velika većina roditelja 59,3% je imalo predmet domaćinstvo u osnovnoj školi te njih čak 95,8% smatra da se taj predmet treba vratiti u škole i da je veoma važan za rast i razvoj djeteta kao osobe. Zbog situacije s djecom, koja su u današnje vrijeme sve manje samostalna, roditelji vide potrebu uvođenja predmeta domaćinstva već od prvog razreda osnovne škole, njih čak 199, odnosno 93%.

Jako malo škola ima organiziran jedan oblik domaćinstva. Na pitanje: „Ima li Vaše dijete u školi aktivnosti koje mogu iskoristiti u budućem životu (vrtlarstvo, šivanje, kuhanje, učeničke zadruge, školski vrt, cvjećarstvo, kako urediti sobu, kako se odijevati, kako urediti kuću i slično)?“ 158 od 214 roditelja navelo je da njihova djeca u školi nema nikakav oblik nastave domaćinstva. Djeca nemaju prilike u školi upoznati što im treba za svakodnevni život. Ostali roditelji su odgovorili da imaju cvjećarstvo, školski vrt, šivanje, prvu pomoć, vrtlarstvo. Nekoliko roditelja navelo je da djeca u školi imaju izborni predmet „Mali kuhari“ što je veoma korisno. Djeca od prvog razreda osnovne škole mogu i sami nešto skuhati, dok kompliciranija jela mogu uz pomoć roditelja ili starije braće.

Istraživanje pokazuje da su djevojčice samostalnije u obavljanju osnovnih životnih vještina te da su više zainteresirane za pomaganje oko kućanskih poslova. Polovica ispitanih roditelja ima dijete koje često ili uvijek samostalno posprema svoju sobu. Najviše razilaženje roditelja pokazalo se u tvrdnji gdje roditelji pospremaju djetetu čistu odjeću u ormar. Razlog može biti što poneka djeca imaju ormar s visokim policama pa ne mogu dosegnuti tu visinu. No, i za to postoji rješenje, djeca mogu stati na stolicu te na taj način svakako samostalno pospremiti odjeću. Iznenadilo me što puno djece ne priprema samostalno doručak i večeru. Za doručak i večeru mogu

jesti žitne pahuljice, razne namaze na kruhu, salame te smatram da djeca to sve mogu sama pripremiti. Jako malo djece, njih 31 od 214, nikada ili rijetko pomažu u radovima oko kuće, dok ostali pomažu što je odličan pokazatelj djetetove zainteresiranosti za učenje životnih vještina.

Prema istraživanju koje je 2018. godine provela Josipa Marković – *Stavovi učenika razredne nastave o izvannastavnim aktivnostima* pokazalo se da učenici i učenice najviše biraju izborni predmet domaćinstvo. Istraživanje je pokazalo da su djeca zainteresirana za održavanje nastave domaćinstva. Budući da djeca samostalno biraju svoje izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, u skladu s osobnim interesima, njihova motivacija je izrazito visoka, te učenik puno lakše usvaja nova znanja i u puno većem opsegu (Šiljković, Rajić i Bertić, 2007). Pokazalo se da su djeca zainteresirana za predmet domaćinstvo, a isto tako su njihovi roditelji zainteresirani da djeca uče životne vještine tokom osnovnoškolskog školovanja.

11. ZAKLJUČAK

Svaki učitelj ima određena znanja koja može prenijeti na svoje učenike. No, zbog pretrpanosti plana i programa te kurikuluma učitelji ne stignu obraditi još neku temu koja se njima čini korisna. Kroz predmet domaćinstvo djeca bi mogla steći jako puno životnih vještina. No, danas se o predmetu domaćinstva nažalost jako malo govori. Tek nekoliko škola je uvrstilo predmet domaćinstvo u izvannastavne aktivnosti. Reakcije djece iz tih škola su zaista pozitivne te se na njihovim licima vidi da im je zanimljivo, zabavno na tome predmetu, a ujedno nešto i nauče. Udžbenici za domaćinstvo su stariji, svi su iz prošlog stoljeća, ali još uvijek se mogu koristiti. Svakodnevno nam trebaju kuharski savjeti, savjeti za pranje rublja, kupovanje rublja, šivanje, uređivanje stana te upute kako poboljšati mnoge druge životne vještine. Djeca uz izvornu stvarnost u školskom vrtu, voćnjaku, cvjetnjaku mogu spoznati na koji način će se u budućnosti brinuti o biljkama koje će imati. Suradnja učenika s drugim učenicima, suradnja učenika s učiteljicom i ostalim stručnim suradnicima i djelatnicima škole je veoma važna u školskom vrtu. Stoga, u projektu predmeta domaćinstva bi trebale sudjelovati sve osobe koje su vezane uz školstvo. Također, kroz predmet domaćinstvo učenici mogu saznati na koji način se koristi novac i kako ga racionalno trošiti, što je jako bitno naučiti djecu već od najranije dobi kako kasnije ne bi imali problema s time.

Roditelji su složni da se predmet domaćinstvo treba vratiti u škole. Autorica je dobila jako puno pozitivnih reakcija od roditelja prilikom ispunjavanja anketa, stoga se nada da će se pokrenuti nešto na tom području tj. da će se predmet domaćinstvo ponovno vratiti u škole. Autorica smatra je to je jedan od najkorisnijih predmeta budući da se na taj način djecu priprema za svakodnevni život. Ovim istraživanjem zagreblo se u proces vraćanja predmeta domaćinstva. Autorica poziva na provođenje sličnih istraživanja kako bi se još više čulo za taj predmet te ga se vratilo u osnovne škole.

LITERATURA

1. Eydam, W. (1891). *Higijena ili nauka o zdravlju za školu i dom: sa sedam slika*. Zagreb: Knjižara Dioničke tiskare.
2. Husanović-Pejnović, D. (2011). *Održivi razvoj i izvanučionička nastava u zavičaju*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Kapetanović, J., Kulenović, L., Mulahalilović, S. (1990). *Domaćinstvo: za VI i VII razred osnovne škole*. Sarajevo: Svjetlost.
4. Kolin, J. (1928). *Čitanka za domaćinstvo: za 1. razred ženskih građanskih škola*. Zagreb: St. Kugli.
5. Kolin, J. (1928). *Čitanka za domaćinstvo: za 2. razred ženskih građanskih škola*. Zagreb: St. Kugli.
6. Kolin, J. (1928). *Čitanka za domaćinstvo: za 3. razred ženskih građanskih škola*. Zagreb: St. Kugli.
7. Kolin, J. (1928). *Čitanka za domaćinstvo: za 4. razred ženskih građanskih škola*. Zagreb: St. Kugli.
8. Komes, L. (2007). *Najljepši školski vrtovi u Hrvatskoj*. Zagreb: Hrvatski radio.
9. Marzano, R. J. (2006). *Nastavne strategije: kako primijeniti devet najuspješnijih nastavnih strategija*. Zagreb: Educa.
10. Matijević, M., Radovanović, D. (2011). *Nastava usmjerena na učenika*. Zagreb: Školske novine.
11. Peroja, R. (1968). *Stanovanje: udžbenik za VI razred osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga.
12. Pirnat, S. (1952). *Školski vrt*. Zagreb: Školska knjiga.
13. Podravec, D. (2003). *RADOŠT učenja – integrirana i projektna nastava*. Bjelovar: Tiskara HORVAT.
14. Podravec, D. (2005). *140 godina školskih vrtova u Virju*. Bjelovar: Tiskara HORVAT.

15. Posavec, M. (2011). *Education for entrepreneurship in primary education. Učenje za poduzetništvo*, 1(1), 225-238.
16. Romac-Čečuk, B. (1974). *Odijevanje: udžbenik za VII razred osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga.
17. Skok, P. (2002). *Izvanučionička nastava*. Zagreb: Pedagoški servis.
18. Šarić, A. (1982). *Odijevanje: udžbenik za domaćinstvo u V razredu osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga.
19. Šarić, A. (1987). *Odijevanje i stanovanje: udžbenik za tečajnu nastavu u VII razredu osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga.
20. Šarić, A. (1991). *Odijevanje i stanovanje: udžbenik za nastavu u osnovnoj školi*. Zagreb: Školska knjiga.

Mrežne stranice:

1. Agencija znanosti i obrazovanja
https://www.azoo.hr/images/AZOO/Ravnatelji/RM/Nastavni_plan_i_program_za_osnovnu_skolu_-_MZOS_2006_.pdf (18. 2. 2020.)
2. Šiljković, Rajić, Bertić, *Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti*
<https://hrcak.srce.hr/23549> (8. 6. 2020.)
3. Školski portal
<https://www.skolskiportal.hr/nesvrstani/sto-radimo-u-domacinstvu/> (8. 6. 2020.)
4. Katolička osnovna škola Josip Pavišić
<https://kat-os-jpavlisic.hr/nastava/izvannastavne-aktivnosti/domacinstvo/>
(8. 6. 2020.)
5. Tv Istra
<http://tvistra.hr/u-pazinskoj-osnovnoj-skoli-s-radom-zapocela-izvannastavna-aktivnost-domacinstvo/> (8. 6. 2020.)

PRILOZI

Prilog 1 – Anketni upitnik

1. Vaš spol:

- a) muški
- b) ženski

2. Dobna skupina kojoj pripadate?

- a) manje od 25
- b) od 25 do 35
- c) od 35 do 45
- d) više od 45

3. Spol djeteta:

- a) muški
- b) ženski

4. Koji razred pohađa Vaše dijete?

- a) prvi
- b) drugi
- c) treći
- d) četvrti

5. U kojoj županiji Vaše dijete ide u školu?

---

6. Gdje se nalazi škola koju polazi Vaše dijete?

- a) grad
- b) selo

7. Ima li Vaše dijete u školi aktivnosti koje mogu iskoristiti u budućem životu (vrtlarstvo, šivanje, kuhanje, učeničke zadruge, školski vrt, cvjećarstvo, kako urediti sobu, kako se odijevati, kako urediti kuću i slično)? Ako je Vaš odgovor da, nabrojite koje.

a) da

---

b) ne

8. Jeste li Vi u osnovnoj školi imali predmet domaćinstvo ili predmet pod nekim drugim nazivom u kojem se uče životne vještine?

a) da

b) ne

9. Smatrate li da je potrebno vratiti predmet „domaćinstvo“ u škole?

a) da

b) ne

10. Ima li škola koju polazi Vaše dijete školski vrt?

a) da

b) ne

11. Što bi bilo dobro da djeca uče u školi (koje aktivnosti za život)?

---

12. Smatrate li da se Vaše dijete u školi hrani zdravo i raznovrsno?

a) da

b) ne

13. Smatrate li da bi sada Vaše dijete bilo zainteresirano za kuhanje (spremanje jednostavnijih jela)?

a) da

b) ne

14. Koliko često Vaše dijete ima nastavu izvan učionice?

- a) svaki dan
- b) jednom tjedno
- c) 2-3 puta mjesečno
- d) 2-3 puta u polugodištu
- e) nikada

15. Ima li mjesta za školski vrt u dvorištu škole koju polazi Vaše dijete?

- a) da
- b) ne

16. Slažete li se s tvrdnjom da dijete od prvog razreda osnovne škole treba predmet „domaćinstvo“ na kojem bi stjecali vještine potrebne za svakodnevni život?

- a) da
- b) ne

17. Koju životnu vještinu bi dijete u prvom razredu trebalo naučiti/svladati?

_____

18. Procijenite i zaokružite u kojoj mjeri su točne navedene tvrdnje:

1 = nikada; 2 = rijetko; 3 = ponekad; 4 = često; 5 = uvijek.

1. Moje dijete samostalno posprema svoju sobu.	1	2	3	4	5
2. Djetetu biram odjeću koju će obući.	1	2	3	4	5
3. Dijete mi pomaže u kuhanju.	1	2	3	4	5
4. Dijete mi pomaže u radu u vrtu.	1	2	3	4	5
5. Dijete samostalno priprema odjeću koju oblači.	1	2	3	4	5
6. Djetetu pospremam čistu odjeću u ormar.	1	2	3	4	5
7. Moje dijete posprema čisto posuđe na mjesto.	1	2	3	4	5
8. Djetetu pospremam njegovu sobu.	1	2	3	4	5
9. Moje dijete samostalno posprema čistu odjeću u ormar.	1	2	3	4	5
10. Moje dijete si samo priprema doručak.	1	2	3	4	5
11. Dijete mi pomaže u radovima oko kuće.	1	2	3	4	5
12. Moje dijete si samo priprema večeru.	1	2	3	4	5

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Ivana Požgaj, izjavljujem da sam ovaj rad „*Mišljenje roditelja o povratku predmeta domaćinstva u osnovne škole*“ izradila samostalno uz konzultacije i savjete mentora doc. dr. sc. Gorana Lapata te koristeći navedenu literaturu.

Potpis:

Izjava o javnoj objavi rada

Naziv visokog učilišta

IZJAVA

kojom izjavljujem da sam suglasna da se trajno pohrani i javno objavi moj rad

naslov

---

vrsta rada

---

u javno dostupnom institucijskom repozitoriju

---

i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/11, 139/13, 101/14, 60/15).

U _____, datum

Ime i prezime

OIB

Potpis
